

S. Sayısı : 229

Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici maddeler eklenmesine dair Kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Bütçe Komisyonları raporları (1/693)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-1537

1 . II . 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

19 . VI . 1942 tarihli ve 4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici maddeler eklenmesine dair Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 26 . I . 1950 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişiğiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Ş. Günaltay

GEREKÇE

1. Demiryolu sınıfının teşkilâttan kaldırılarak istihkâm sınıfı bünyesi içine alınması ve demiryolu subaylarının istihkâm sınıfına nakli sebebiyle, kanunda ayrıca bir demiryol sınıfı olarak bir sınıf bulunmasına ve nakliye sınıfı tamamen motörleşmiş ve ayrıca (Bir otomobil sınıfı) diye bir sınıf bulunmasına lüzum kalmamış olduğundan 4273 sayılı Terfi Kanununun 5301 sayılı Kanunla tadil edilen B fıkrasında yazılı (Demiryol) ve (Otomobil) sınıflarının kaldırılması gerektiğinden sözü geçen B fıkrası buna göre düzenlenmiştir.

2. Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5078 sayılı Kanunla değişen 10 ncu maddesinde yükselme için her rütbede en az bulunması lâzımgelen süreler bir cetvel halinde gösterilmiştir.

Asteğmenler Harb Okulundan her sene 30 Ağustosta neşet etmekte ve 6 ay sonra Şubat niha-yetinde teğmen olmaktadır. Vâkaa teğmenlik süresi mevcut kanunda 3 yıl ise de Terfi Kanununun 17 nci maddesi gereğince terfiler 30 Ağustosta yapıldığından hakikatta subaylar üsteğmenliğe asteğmen oluşundan itibaren 4 senede yükselmektedir. Bu sebeple bu süre bu tasarıda 4 yıl olarak gösterilmiştir.

Ordunun temeli bölüktür. Her bölüğün harb kudret ve kabiliyeti ise daha ziyade takım subaylarının kudret ve kabiliyetine bağlıdır. Halbuki bugün ordunun en büyük noksanı takım subayıdır. Bir bölükte en az bir bölük komutanı ile bir takım komutanının muvazzaf olması icap etmektedir. Bugünkü teşkilâtımızda hazaarda mevcut her piyade bölüğüne karşı seferde bir bölük daha teşekkül edecektir. Hazardaki bölükte bir yüzbaşı, iki üsteğmen ve bir teğmen bulundurulması suretiyle yüzbaşı ile bir üsteğmen hazaarda mevcut bölükte kalacak ve bir üsteğmenle teğmen de seferde teşekkül edecek bölüğe verilecektir. Bu üsteğmen bölüğe komuta edecektir. İkişer takım subayı noksanlar da yedeklerle tamamlanacaktır. Şu husus açık olarak gösteriyor ki üsteğmen mevcudunu iki misline çıkarmak mecburiyeti vardır. Üsteğmenlik rütbesini 6 seneye çıkarmak sure-

tiyle yapılan hesaplar ancak üç sene sonra beklenen neticeyi, bazı şartlar altında sağlayabileceklerdir. Takım subaylarını birliklerden başka yerlere vermemek, bilhassa piyadelerin alayların bölüklerinde teksif etmek icap edecektir.

Yüzbaşılığın ilk üç senesi üsteğmenliğe nakledileceği ve yüzbaşılıkta bu günkü 9 sene bekleme müddetinin 6 seneye ineceği dolayısıyla ne subay bir zarar görecektir, ne de Hazine fazla bir masrafa girecektir. Bununla ordu bugün içinde bulunduğu büyük bir zâif ve ihtiyacı giderme yoluna girmiş olacaktır.

Yüzbaşı bekleme müddeti 9 sene idi. Bu müddet içinde toplanan yüzbaşı adedi ihtiyaçtan çok fazladır. İlk üç senesi üsteğmenliğe nakletmekle yüzbaşılık için 6 sene kalacak bu da yüzbaşı ve kıdemli yüzbaşı olarak iki dereceye ayrılacaktır.

Binbaşı rütbesindeki subayların 6 seneden evvel yükselmelerine teşkilât ve kadro imkân vermiyor. Bunları 6 sene aynı derecede bırakmak maişet darlığı sebebinden uygun görülmemiş ve binbaşı kıdemli binbaşı olarak ikiye ayrılmaları zarureti hâsıl olmuştur.

Yarbay bekleme müddeti son senelerde üç seneye indirilmiştir. Bu hal terfii çoğaltmış, albaylık rütbesindekilerin adedini pek çok şişirmiştir. Bu sebeple yarbaylık 6 seneye çıkarılmıştır. Daha evvelki yarbayı bekleme müddetine yakın bir hale getirilmiştir. Albaylıkta olan 6 sene müddeti 3 seneye indirilmiş ve 3 senesi de yarbaylığa nakledilmiştir. Bununla beraber bir subayın general oluncaya kadar geçireceği müddet evvelkinden farksızdır. Yalnız yarbaylıkta kıdem kazanınca ya kadar 30 sene hizmet müddetini ikmal etmiş olacaktır. Kıtadan ve kurstan geçirilmek ve ehliyeti kâfi görülmiyenleri tekaüt etmek ve ikramiyesini alıp mağdur olmamak imkânını verecektir. Albay rütbesindeki şişkinliğe bu veçhile meydan da kalmıyacaktır. Ancak kurmayların 6 senelik uzunca bir müddet içinde kıta görmemeleri doğru olamayacağından bunların kıtaya çıkarılmaları ve bu 6 yıl içinde toplanacak yarbay adedinin çoğalacağı tabii olduğundan (kurmaylar dâhil bütün sınıf subayların kıta hizmeti en aşağı bir senedir.) Hükümü kabul edilmiştir. Yarbaylar, yarbay ve kıdemli yarbay olarak iki dereceye ayrılmıştır.

Hava, Deniz kuvvetlerinde hizmetin icabı olarak bugün mevcut olan hava ve denizde üsteğmen (evvelce yüzbaşı da) binbaşılıkta bekleme süresi 5 yıl; hava ve denizde yarbay da (evvelce albay da) 5 yılı Tuğgeneral de 2 yıl bekleme süresi hükümü ipka edilmiştir:

Terfi için bekleme sürelerinde indirme ve çoğaltmalar dolayısıyla kurmayların ve sair sınıf subayların geçmişe ait kıdem farklarının muhafazası düşüncesiyle beyhude ve boş birtakım iddialarda bulunmaları muhtemeldir. Bu kıdem işlerinin geçmiş zamanlara da sirayet ettirilerek ordu kıdem sıralarında içinden çıkılmıyacak bu işlere ve lüzumsuz, faydasız uğraşmalara ve karışıklıklara meydan vermemek için kanuna bir fıkra eklenmesine mecburiyet hâsıl olmuştur.

Subaylar heyetine mahsus 4273 sayılı Terfi Kanununun 17 nci maddesinde yalnız (terfiler her sene 30 Ağustos Zafer Bayramı günü o sene için muteber kadro münhalilerine göre yapılır.) Denilmektedir. Terfilerin fiilî ve hizmet kadrolarındaki açıklara göre yapılması icap etmektedir. Şimdiye kadar mahrut esaslarına ait nispetlerin terfilerde müessir olmaması ve terfi ettirebilmek için üst rütbelerde kadrolar ihdasına temayül edilmesi bilhassa ordu yüksek rütbelerinin nispetini artırmıştır.

Ordunun teşkilâtına ve her sınıf subay mevcutlarına ve ortalama zayıat nispetlerine göre belli süreler içinde muntazaman terfileri yürütebilmek için membalardan alınacak ve her rütbenin muhtelif nispetlerinde bulundurulacak subay miktarlarını ve terfi zamanlarını gösteren ve bir kelime ile (mahrut) diye ifade edilen esasatın vücuda getirdiği yüzde nispetlere göre terfilerin düzenlenmesi rütbelerde füzuli şişkinlikleri ortadan kaldıracak ve bu suretle subay mevcutları mahrutlarının icabettirdiği miktarları tecavüz etmeyecektir. Bu esas temin için kanuna (terfi muvazenesini sağlayan mahrut esaslarının icabettirdiği yüzde nispetlere göre her sınıf ve rütbede bulunması lâzımgelen mevcut yekûnu da geçemez.) ibaresinin ilâvesi zarurî görülmüştür. Bu itibarla tasarrufların ikinci maddesinde belirtildiği şekilde Terfi Kanununun 5078 sayılı Kanunla değişen 10, 11, 17 nci maddeleri değiştirilmiştir.

3. Kurmay görevleri için yetiştirilecek subaylara Harb akademilerinde verilmesi gerekli bilgilerin bu subayların üzerlerine alacakları görevlerle mütenasip olması rütbe ve tecrübeleri ilerledikçe alacakları yeni görevlerin gerektirdiği bilgilerin de zamanında verilmesi düşünülmüş ve Harb akademilerinin belli ara ile birbirini kovuşturan üç ayrı dönem haline getirilmesi zaruri görülmüştür.

Halen mevcut üç yıl süreli öğrenim sistemine göre yetişen subaylar yüzbaşı rütbesinde bulunmaktadırlar. Bu rütbelerini karşılıyan tümen birinci şube müdürlüğü, kor ve or kurmay görevlerinde çalışmaktadırlar. Bu çalışmalarını süresince bir daha yüksek tahsil görmediklerinden aldıkları bilgileri zamanla kaybetmektedirler. Bundan başka aralıksız üç yıl öğrenimde öğretilen yüksek sevk ve idare esaslarını pratik olarak tatbik etmek vakit ve imkânını bulamamaktadırlar. Üç yıl süreli öğrenimde ayrı ayrı öğrenim yapan akademilerde kara, deniz hava öğrenci subaylara güçlü kuvvetlerin birlikte çalışması için ayrılan zaman çok azdır. Nihayet bu çalışma birkaç harb oyunu ve kısa süre kurmay gezilerine inhisar etmektedir. Bugünkü sevk ve idare istekleri ise kara, deniz ve hava kuvvetlerinin elele yürümelerinin ve birbirlerini iyice anlamak ve tanışmış olmalarını gerektirmektedir.

Bugünkü metotlarımızda kurmay yardımcısı görevlerini öğretmek üzere bir öğretim müessesesi yoktur. Halbuki kuruluş ve teşkilât itibarıyla modern harb isteklerine göre tensik edilmekte olan ordumuzda buna ihtiyaç vardır. Ayrıca kara, hava ve deniz, hassaten kara - hava iş birliğinin önemli bir konu teşkil etmesi ve ordumuzun almakta olduğu yeni malzeme ile daha mekanize bir hale gelmekte olması müşterek bir öğrenim yapılmasını zaruri kılmaktadır. Eski şekle göre kor ve or komutanlıklarını âtiyen yapacak olan kişilere akademi sıralarında seçilmesine imkân hâsıl olamamaktadır. Halbuki düşünülen sistemde her sahada başarı göstermiş olanların yüksek rütbelere yaklaştıkları bir sırada yüksek sevk ve idare makamları için seçilmeleri de mümkün olabilecektir.

Bu gayeye ulaşmak maksadıyla İkinci Dünya Savaşı tecrübelerine göre bütün ihtiyaçlarına uygun küçük ve yüksek sevk ve idare personeli yetiştirmek üzere Amerika, İngiltere ve Fransa gibi son harbe katılan devletlerin ordularındaki yetiştirme metotları incelenmiş ve neticede halen ordumuzda tatbik edilmekte olan ve devamlı üç yıllık Harb Akademisi sisteminin artık ihtiyacı karşılayacak durumda olmadığı görülmüştür. Yapılan incelemeler sonunda adı geçen devletlerde yeniden organize edilen bu çeşit üç yıllık akademi öğreniminin ayrı ayrı zamanlarda ve birer yıl süre ile verilmesi gibi özel bir mahiyet taşıdığı bilhassa İngiltere, Amerika ordularındaki akademilerin her bakımdan birbirine büyük bir benzerlik gösterdikleri anlaşılmıştır.

Buna göre; üç yıllık akademi öğreniminin aşağıdaki bölümlere ayrılması ve kıdem zamlarının da buna göre yürütülmesi düşünülmüş ve işbu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

A) Harb Akademisi (Kara; deniz, hava, harekât ve ikmal) öğrenim süresi bir yıldır. Giriş şartlarında bir değişiklik yoktur. Harb Akademisini bitirenlere birer yıl kıdem zammı verilir. Bunlar, karargâhlarda kurmay yardımcısı olarak görevlendirilirler.

B) Müşterek Harb Akademisi (Silâhlı Kuvvetler Akademisi kara, deniz, hava, harekât ve ikmal) tahsil süresi iki yıldır. Harb Akademisini bitirenlerden giriş imtihanında başarı gösterenler bu akademiye alınırlar. Bitirenlerden kurmay stajında liyakat göstererek kurmaylıkları onananlara iki yıl daha kıdem zammı verilir. Ve orduda kurmay hizmetlerinde görevlendirilirler.

C) Yüksek Komuta Akademisi: (Kara, deniz ve hava) öğrenim süresi bir yıldır. Bu akademiye müşterek Harb Akademisini bitirenlerden imtihanla kurmay yarbaylarla orduda temayüz etmiş sınıf subayı yarbaylar alınır. Yüksek Komuta Akademisini başarı ile bitirenlere bir yıl daha kıdem zammı verilir. Bunlar yüksek sevk ve idare makamlarında kurmay ve komutan görevlerinde görevlendirilirler.

Eski kanuna göre kurmay subaylara verilen kıdem zamlarının miktarında bir değişiklik yapılmamıştır.

D) Yeni şekle intikal sırasında eski sisteme göre yetişmiş olan kurmay subaylar da 1948 yılında Harb Akademisinin iki yıllık devresinden yetişenlerin eski talimat esaslarına göre sahip buldukları haklarını muhafaza maksadıyla mevcut eski kanundaki kıdem zamlarının yürütülmesi

zaruri görülmüştür. Yalnız iki yıllık tâhsile tâbi olanlara dördüncü yıl kıdem zammı Yüksek Komuta Akademisini bitirdikten sonra verilecektir.

Tasarımın dördüncü maddesinde belirtildiği şekilde 16 net madde değiştirilmiş ve bu kanuna geçici birinci, ikinci ve üçüncü maddeler eklenmiştir.

Millî Savunma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. 1/693

Karar No. 22

10 . II . 1950

Yüksek Başkanlığa

19 . VI . 1942 tarihli ve 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici maddeler eklenmesine dair Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 26 . I . 1950 tarihinde Yüksek Meclise sunulan ve 3 . II . 1950 tarihinde Komisyonumuza havale buyurulan Kanun tasarısı Millî Savunma Bakan ve temsilcileriyle Maliye Bakanlığı temsilcisi huzuriyle okunup incelendi.

Hükümetin teklif ettiği kanun tasarısının gerekçesine; Bakan ve Bakanlık temsilcilerinin tamamlayıcı uzun izahatlarına göre :

1. Hazarda bölüklerde muvazzaf bir bölük komutanı ile iki üsteğmen ve bir teğmen bulundurabilmek,

2. Seferde iki misline ve belki daha fazlasına çıkacak olan ordu teşkilâtında yine bölük komutanları ile bir takım komutanının muvazzaf subay olması imkânını hazırlamak,

3. Üst subay mevutlarını ordu kadrosunun ihtiyaçları nispetinde tutabilmek; ordu teşkilât mahrutunu bozmaya zorhyacak âmilere meydan bırakmamak, yine ordu mahrutunu zedelememek için orduda bulunması lâzımgelen general ve muhtelif sınıf subay ve askerî memurlar adedinin birbirine nispetle olması lâzımgelen adedini tesbit eylemek,

4. Ordu subaylarının her rütbede de o rütbenin bekleme müddetinin en az üçte biri kadar kıtada ve kıta sayılan yerlerde bilfiil komuta veya hizmet etmesi imkânlarını sağlamak,

5. Harb Akademisi tahsilini; bu günün harb tekniğine ve hakiki ihtiyaca ve müttekâmil ordularda ve harbde bilfiil tecrübe edilerek; bizim

bugün takip ettiğimiz usule nazaran; daha yüksek ve faydalı randıman veren usullere göre ayarlamak;

Hususları esas tutulmuş olduğu anlaşılmıştır.

Bu esasları sağlamak için; bâzı subayların her rütbede bekleme müddetleri üzerinde değişiklikler yapılması zarureti hâsıl olmuştur.

Bu itibarla; üsteğmenlik bekleme müddetini altı seneye çıkarmak ve yüzbaşılık bekleme müddetini 9 seneden altıya indirmek; yüzbaşılık bekleme müddeti olan dokuz senenin ilk üç senesini üsteğmenliğe eklemek; binbaşılık bekleme müddeti olan altı seneyi üçer senelik iki bölüme ayırmak; ilk üç seneyi bitiren binbaşılara kıdemli binbaşı unvanı verilmek ve ona mukabil maaşlarında da değişiklik yapılmak, yarbaylık bekleme müddetini altı seneye çıkarmak ve üç seneyi ikmal eden yarbaylara kıdemli yarbay unvanı verilmek ve maaşının da elli liralık bir tazminat ile yükseltmek gibi tedbirlerin alınması lâzımgelmıştır.

Hükümetin varmak istediği hedef ve onun için almak istediği tedbirler bu suretle hulâsa edilmiştir.

Bunun üzerinde yapılan uzun görüşmelerde; üsteğmenlik müddetinin altı seneye çıkarılması; sureti umumiyede teğmenlik müddetinin uzatılması; teğmenleri yıpratıp bezdireceği ve bölük komutanı yüzbaşı oldukları vakit; matlûp çeviklik ve faaliyeti azalmış olacağı ve bunu önlemek için bâzı ordularda olduğu gibi muayyen bir rütbeye kadar yükselmek hakkını tanımak şartıyla Harb Okulundan değil; daha ıslah edilmiş gedikli okullarından yetiştirilecek gedikli erbaşlardan kabiliyet gösterenlerin kurs ve im-

tihanlara tâbi tutularak bunlardan takım komutanı teğmenler yetiştirilmesi ve Harb Okulu mezunu, teğmenlerin daha evvel bölük komutanlıklarına çıkarılması imkânlarının sağlanması üzerinde de durulmuş ve bunun da cazip ve faydalı bir tedbir olacağı düşünülmüş ise de; bugünkü durumu âcilen karşılamak üzere; Hükümet teklifinin kabulü ile beraber; Millî Savunma ve Genel Kurmay Başkanlığının bu husus üzerinde de ehemmiyetle durması münasip olacağı müतालâasına varılmıştır.

Subayların kıta stajları mevzuu üzerinde; yapılan müzakerede kurmay albayların esasen bekleme müddetleri üç sene olduğuna ve stajın bekleme müddetinin üçte biri olacağına göre (C) fıkrasına lüzum görülmiyerek kaldırılmıştır ve jandarma subaylarının staj meselesi de ehemmiyetle müतालâa edilmiş ve bu hususta İşleri Bakanının da müतालâası alınması kararına varılmıştır.

İşleri ve Millî Savunma Bakanı ve temsilcileri huzuriyle yapılan görüşmede; İç Hizmet Kanununda tarif edilen Cumhuriyet ordusu meyânında jandarmanın da bulunması ve kendisinden; iç emniyet bakımından istifade ile beraber; her hangi bir seferberlikte hariçten gelecek düşmana karşı da kendisinden vatan müdafaasında da hizmet beklendiği ve bu hizmeti geçirdiğimiz muharebelerde şayanı takdir bir şekilde ifa eylediği ve bu hizmeti yine lâyıkıyla yapabilmesi ve aynı zamanda iç emniyeti daha sağlam ve bir asker disiplini içinde ifa edebilmesi için; en ufak rütbeden en yüksek rütbeye kadar bütün jandarma subaylarının da; evvelce olduğu gibi her rütbede ordu kıtalarında altışar aylık staja tâbi tutulmaları ve yeni harb vasıta ve tekniğinden malûmat edinmeleri, askerlik ruhlarının tazelenmesi hem iç ve hem dış emniyet için de elzem olduğu uzun uzadıya müzakere ve müतालâa edilmiştir. İşleri Bakanı bunlara tamamen iştirak eylediğini fakat bugünkü durum karşısında birçok jandarma subaylarının staja çıkarılmaları uygun olamayacağını ve yeni hazırlanmakta olan zabıta Kanun tasarısında bu hususların dikkat nazara alınacağını beyan etmesi ve Millî Savunma Bakanının da; Jandarma subaylarının stajına ait fıkranın bu kanun tasarısına bir yanlışlık eseri olarak konulmuş olmasını açıklamaları üzerine şimdilik Jandarma subaylarının stajına dair olan 5061 sayılı Kanun

hükümlerinin mahfuz tutulması komisyonumuzda çoğunlukla kabul edilerek üçüncü maddenin (D) fıkrası buna göre değiştirilmiş ve kaldırılan (C) fıkrası dolayısıyla de bu fıkrası (C) olarak tashih edilmiştir.

Yüksek Levazım Okulu bugün fiilen kaldırılmış olmasına rağmen bu okula girecekler hakkında: yapacakları kıta stajlarına dair yazılan hükümlere de lüzum kalmadığı cihetle bunlar da üçüncü maddeden çıkarılmıştır.

Ordu - Donatım sınıfına mensup subayların da buldukları kadro dâhilinde üstlerinden alacakları sicillerle terfi edebileceği üçüncü maddenin son fıkrasına ilâve edilmiştir. Orduda mevcut olması lâzımgelen generallerle üst ve ast subayların sınıf ve mesleklerine göre adedini tesbit etmek üzere bir birlerine nispet edilmesine dair olup beşinci maddeye eklenen cetvelde; yalnız: general adedinin orduda mevcut subay adedinin yüzde birini geçmeyeceği kaydedilip diğerlerinin birbirine nispet edilmesi hususunun kanuna değil sicil yönetmeliğine veya hususi bir yönetmeliğe ithal edilmesi; bugün yapılmak zaruretinde bulunan bâzı teşkilâtın kolaylıkla yapılabilmesi için lüzumlu olduğu ve aksi takdirde bu teşkilâtın yapılabilmesinde birçok müşkülâtle karşılaşacağı ve kanunda bâzı değişiklikler yapılması zarureti husule geleceği; ve bu sebeplerle işlerin aksıyacağı; Millî Savunma Bakanlığı temsilcileri tarafından beyan ve misaller ile izah olunmuştur.

Bunun üzerinde cereyan eden uzun müzakerelerden sonra, beşinci maddeye eklenen cetvelde; generallerin heyeti umumiyesinin orduda mevcut subay adedinin yüzde birini geçmemesi ve generaller arasında da Hükümetin teklif eylediği nispetlerin kanuna ithal edilmesi ve generalden aşağı rütbede olan subayların bir birlerine nispetleri hususunun bir yönetmelik ile sağlanması Komisyonumuzca ve çoğunlukla kabul edilerek bu cetvelde bu esas dâhilinde değiştirilmiştir.

Bundan başka; Yüksek Komuta Akademisine bundan evvelki akademilere iştirak etmemiş ve fakat kıta komutanlıklarıyla diğer hizmetlerde yüksek başarı göstermiş ve kendisinde yüksek komutan olmak kabiliyeti de görülmüş olanların; Yüksek Komuta Akademisine girebilmeye ve orada muvaffak olma imkân ve kabiliyetlerini kurslar veya münasip görülecek diğer tedbirlerle ge-

liştirmek için; Genel Kurmay Başkanlığına gerekli hususların sağlanması ehemmiyetle mütaalâ edilmiş ve bu hususa Hükümetin dikkat nazarlarının çekilmesi de kayda şayan görülmüştür.

Arzedilen hususlar dikkat nazara alınarak; yapılan tashih ve değişikliklerle kanun tasarısı Komisyonumuzca ve çoğunlukla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince; Bütçe Komisyonuna havale buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunuldu.

Millî Savunma Ko. Baş
Kastamonu
Korgl. A. Alptdoğan
Kâtip
Ankara
M. Aksoley
İmzada bulunamadı

Sözcü
Hatay
Gl. E. Durukan
Ankara
Korgl. N. Tmaz

Balıkesir
Orgl. İ. Çalışlar
Çankırı
Gl. Z. Soydemir

Erzurum
E. S. Akgöl
Gümüşane
Ş. Erdoğan

Kayseri
Gl. S. Avyın
Ordu
Amiral H. Gökdalay
İmzada bulunamadı

Çankırı
Dr. A. Arkan
Erzincan
Ziya Ağca
İmzada bulunamadı
Erzurum
Gl. V. Kocagüney
Gaziantep
Gl. A. Atlı
İstanbul
Orgl. C. Cahit Toydemir
İmzada bulunamadı

Konya
Dr. H. Alataş
Seyhan
S. Tekelioğlu
Van
R. Oktar

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/693

Karar No. 100

14 . III . 1950

Yüksek Başkanlığa

Subaylar Heyetine mahsus 4273 sayılı Terfi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici maddeler eklenmesine dair Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 1 . II . 1950 tarihli ve 71/1537 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan Kanun tasarısı Millî Savunma Komisyonu raporiyle birlikte komisyonumuza verilmekle Millî Savunma Bakanı Hüsnü Çakır ve Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Tasarı ile temin edilmek istenilen hususlar şunlardır:

a) Ordunun subay kadrosunda, her rütbenin gerektirdiği miktar ve nispette subay bulundurulması ve üst derecelere terfide bu nispetlerin muhafazası için muhtelif rütbelerdeki bekleme sürelerinin, subayların eğitim ve yetiştirilmelerini aksatmadan ayarlanması ve bu suretle kadronun temelini teşkil eden teğmenliğin türlü kademelerinde ordunun sefer için ih-

tiyacı olan çekirdek kadrosunu daima el altında bulundurmak üzere yeni bir tertip alınması,

b) Ordunun muhtelif sınıflarına subay olarak iltihak edenlerin tahsil sürelerine göre ilk intisapta haklarında uygulanacak hükümlerde bir değişiklik yapılarak siviller için kabul edilen esaslara mütenazır olarak bir düzeltme yapılması ve yardımcı sınıflar arasında şimendifer sınıfının kaldırılması,

c) Her rütbede terfi edebilmek için kendi sınıfı kıtasında, o rütbeye mahsus asgari müddetin üçte biri kadar bir müddet hizmet etmek zarureti bulunmaktadır. Yeni harb silâh ve vasıtalarını öğrenmek üzere özel eğitim kurslarında yetiştirilen subaylardan ehliyetleri görülenlerin buldukları yerlerde aynı maksatla uzunca müddet istihdam edilebilmeleri için bir rütbeye mahsus olarak kıta hizmetinin tecili ve bu hizmetin terfi ettiği rütbede yaptırılması usulünün kabulü;

d) Harb Akademisi eğitiminde yabancı ve bize örnek olan memleketlerde uygulanan sistemin tatbiki ve kurmay subaylara mahsus kıdem haklarının bu esasa göre yeniden ayarlanması;

e) Her rütbede bulunması gereken subayların nispetlerinin tesbiti ve terfilerin bu esasa göre düzenlenmesi suretiyle kadro mahrutunun daimî olarak muhafazasının temini;

f) Kadroların bu esaslara intibakını temin maksadiyle gerekli geçici hükümler konulması.

Yukarda esasları arz ve izah edilen tasarı Komisyonumuzca da kabule değer görülmüştür. Aneak, tasarının tertip ve tanziminde görülen noksanların düzeltilmesi ve bâzı uzun maddelerin değışecek kısımlarına ait hükümlerin yalnız değışen veya eklenen hususlara hasrı Komisyonumuzca uygun görüldüğünden buna göre gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bâzı değışikliklerin ilgili maddelerin muayyen kısımlarına munhasır olarak tesbit edilmesine ve bu maddelerin tamamının tasarı içine alınmamasına Komisyonumuzu sevkeden âmil Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun yeni ihtiyaç ve icaplara göre esaslı olarak yeniden kül halinde ele alınmasına zaruret bulunması ve bu işin ise gerekli tetkiklerin tamamlanmasına talik edilmesinin lüzumlu görülmesi itibariyle bugünkü değışikliklerin müstacel mahiyette olan noktalara inhisar ettirilmesidir. Hükümetçe de üzerinde çalışıldığı ifade edilen Terfi Kanununa ait incelemelerin bir an evvel tamamlanarak Meclise getirilmesini Komisyonumuz faydalı görmektedir.

Birinci madde aynıyle kabul edilmiş, ikinci

madde, yeniden ve vuzuhu temin edecek surette yazılmıştır. 4273 sayılı Kanunun 11 nei maddesinin yalnız (b) fıkrası değıştirilip bu maddeye yeni bir fıkra eklenmek istenildiğinden üçüncü madde bu değışikliğe hasredilerek yeniden kaleme alınmıştır.

Dördüncü ve beşinci maddeler bâzı yazı değışikliği ile aynıyle kabul edilmiştir.

Geçici 1, 2 ve 3 ncü maddeler aynıyle ve bâzı düzeltmeleriyle kabul edilmiş ve bu kanundan evvelki bekleme sürelerine göre geç terfi eden subayların bu kanunla kabul edilen sürelerden faydalanmaları doğru olmayacağından bunu men eden bir hüküm Hükümetçe tasarının ikinci maddesiyle değıştirilen 10 ncü madde hükümleri arasına konulmuş ise de Komisyonumuz bu hükmü geçici mahiyette gördüğünden tasarıya eklenen 4 ncü geçici madde ile bu husus temin edilmiştir.

Bu esaslar dairesinde hazırlanan Kanun tasarısı Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Mardin	Diyarbakır	Kastamonu
<i>R. Erten</i>	<i>İ. H. Tıgrel</i>	<i>M. Akalın</i>
Kâtip		
Ankara	Aydın	Bolu
<i>F. Öymen</i>	<i>Gl. R. Alpman</i>	<i>C. S. Siren</i>
Diyarbakır	İsparta	Kastamonu
<i>C. Ekin</i>	<i>K. Turan</i>	<i>T. Coşkan</i>
Kırşehir	Malatya	Manisa
<i>Ş. Torgut</i>	<i>M. S. Eti</i>	<i>F. Kurdoğlu</i>
Ordu	Samsun	Seyhan
<i>H. Yalman</i>	<i>M. A. Yörüker</i>	<i>A. R. Yüregir</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

19 . IX . 1942 tarihli ve 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu Kanuna geçici maddeler eklenmesine dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — 4273 sayılı Kanunun 3 . I . 1949 tarihli ve 5301 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesinin B fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

B) Yardımcı sınıflar : Nakliye, sıhhiye, veteriner, levazım, harita, subay, mühendis, harp sanayii ve ordu - donatım.

MADDE 2. — 4273 sayılı Kanunun 16 . VI . 1947 tarihli ve 5078 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(Madde 10. — Bütün subayların terfi hak kazanmaları için her rütbede fiilî olarak en az bulunacakları süre aşağıda sösterilmiştir: (Bu süreler Harb Kuvvetleri Genel Komutanlığının göstereceği lüzum üzerine yarısına indirilebilir). Harb takdirnamesiyle taltif edilenler ve 5 . V . 1947 tarihli ve 5043 sayılı Kanunla değiştirilen 16 ncı maddedeki kıdemleri alanlar ve kazai ve idari kararlar neticesi nasıpları düzeltilenler dahi bu süreleri fiilî olarak tamamlamaya mecburdurlar. Ancak değişen 16 ncı madde hükmüne göre aldıkları kıdem zamları ile veya kazai ve idari kararlar ile nasıpları düzeltilenlerin ve iki harp takdirnamesi alanların emsalleri terfi etmiş ve terfi şartlarını da haiz ise bu asgari süreler lüzumuna göre yarısına indirilerek emsallerinin terfi tarihinden itibaren terfileri yapılır.

Asteğmen ve teğmen beraber 4 yıl (İlk altı ay asteğmenliktir)

Üsteğmen 6 yıl (Havada, denizde 5 yıl)

Yüzbaşı 6 yıl (Havada 5 yıl)

Binbaşı 6 yıl (Havada, denizde 5 yıl)

Yarbay 6 yıl (Havada, denizde 5 yıl)

Albay 3 yıl

Tuğgeneral, Tuğamiral 3 yıl (Havada 2 yıl)

Tümgeneral, Tümamiral 3 yıl

Korgeneral, Koramiral 3 yıl

Orgeneral, Oramiral 3 yıl

Havada ve denizde yükselme sürelerindeki birer yıl eksiklik son maaş kademelerinde ve rütbeleri yükseltilirken mahsup edilir.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

19 . VI . 1942 tarihli ve 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici maddeler eklenmesine dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

19. VI. 1942 tarihli ve 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici maddeler eklenmesine dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — 4273 sayılı Kanunun birinci maddesinin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

B) Yardımcı sınıflar : Nakliye, sihiye, veteriner, levazım, harita, subay mühendis, harb sanayii ve ordu - donatım.

MADDE 2. — 4273 sayılı Kanunun onuncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 10. — Subayların terfi hak kazanmaları için her rütbede fiilî olarak en az buluncakları süre aşağıda gösterilmiştir :

Asteğmen ve teğmen beraber 4 yıl (İlk altı ayı asteğmenliktir)

Üsteğmen 6 yıl (Havada, denizde 5 yıl)

Yüzbaşı 6 yıl (Havada 5 yıl)

Binbaşı 6 yıl (Havada, denizde 5 yıl)

Yarbay 6 yıl (Havada, denizde 5 yıl)

Albay 3 yıl

Tuğgeneral, Tuğamiral 3 yıl (Havada 2 yıl)

Tümgeneral, Tümamiral 3 yıl

Körgeneral, Koramiral 3 yıl

Orgeneral, Oramiral 3 yıl

A) Bu süreler, harbde harb kuvvetleri genel komutanının göstereceği lüzum üzerine Milli Savunma Bakanının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla yarısına kadar indirilebilir.

B) İki harb takdirnamesi alanların terfi süresi yarıya indirilir.

C) 16 ncı maddeye göre kıdem zammı alanlarla kazai ve idari kararlarla nasıpları düzeltilenlerin, terfi şartlarını haiz iseler ve emsalleri de terfi etmiş bulunuyorsa, en az bekleme süreleri icabına göre yarısına kadar indirilerek emsallerinin terfileri tarihinden itibaren, derhal terfileri yapılır.

D) Havada ve denizde terfi sürelerindeki birer yıl eksiklik o rütbelerin son maaş kademelerinde nazara alınır.

E) Harb Okulunu bitirenlere asteğmenlik

Hü.

M. S. K.

Yükselme için rütbelerindeki bekleme sürelerinin yeni mahrut esasına göre çoğalış ve azalışları hiçbir subay tarafından geçmişe ait bir hak iddiasına sebep olamaz.

Harb Okulunu muvaffakiyetle bitirenlere as-teğmenlik rütbesi verilir. Bunlar altı ay sonra gösterecekleri liyâkate göre üstleri tarafından yapılacak teklif ile teğmenliğe nasbolunurlar.

Muhtelif sınıf okullarında kanuni ve nizami mazeretler hariç olmak üzere devamsızlık ve uygunsuz hallerden ötürü disiplin cezalarıyla hükümlü olarak okullar yönetmeliği gereğince tahsile devamları caiz görülmiyen ve imtihanında muvaffak olamadıklarından o devrede tahsil hakları sâkıt olup sonraki devreye iştirak ettirmek üzere kıtaya verilen subayların üsteğmenliğe terfileri kıta sicilleri müsait olsa da tahsillerini normal bitiren emsallerinden bir yıl sonra ya bırakılır.

Üniversitenin muhtelif fakültelerinin askeri kısımlarını muvaffakiyetle bitirenlere teğmenlik rütbesi verilir. Bunlardan tahsil süreleri 6 yıl olan fakültelerden çıkanlar bir yılı bitirdikten sonra yeterlikleri tasdik edilenler üsteğmenliğe ve iki yıl sonra da kıdemli üsteğmenliğe ve kıdemli üsteğmenlikte de üç yıl bekledikten sonra yeterlikleri sicillen onananlar yüzbaşılığa terfi ettirilirlir.

Tahsil süreleri 5 yıl olan fakülteleri bitirenler bir yıl, tahsil süreleri dört yıl olan fakülteleri bitirenler iki yıl, tahsil süreleri üç yıl olan fakülteleri bitirenler de üç yıl sonra yeterlikleri sicillen onanmak şartıyla üsteğmenliğe ve üsteğmenlikte altı yıl kalıp yeterlikleri sicil ile onananlar da yüzbaşılığa terfi ettirilirlir.

Tahsil süreleri 6 yıl olan fakülteleri bitirenler 3 yıl ve diğerleri üsteğmenliğe terfilerine kadar sınıflarına göre tatbikat okulları, hastaneler, kimyahane ve lâboratuvarlarda, kıta veya müesseselerdeki hizmetleri Millî Savunma Bakanlığınca tertip ve tanzim olunur.

Tatbikat okullarında muvaffakiyetle imtihan veremiyenlerin kıtalarda ve hastanelerde yeterlikleri tasdik edilinceye kadar üsteğmen rütbesine terfileri yapılmaz.

B. K.

rütbesi verilir. Bunlardan terfi şartlarını haiz olanlar, altı ayı tamamlayınca teğmenliğe nasbolunurlar.

Muhtelif sınıf okullarında devamsızlığından veya uygunsuz hallerinden dolayı okul idaresince kendi devrelerinde tahsile devamları caiz görülmiyenlerle imtihanında muvaffak olamadıklarından dolayı devrelerinde tahsil haklarını kaybedip sonraki devreye iştirak ettirilmek üzere kıtaya verilen subayların üsteğmenliğe terfileri, kıta sicilleri uygun olsa bile, tahsillerini normal bitiren emsallerinden bir yıl sonraya bırakılır.

F) Üniversitelerin muhtelif fakültelerini Millî Savunma Bakanlığı adına bitirenlere teğmenlik rütbesi verilir. Bunlardan tahsil süreleri altı yıl olan fakültelerden çıkıp teğmenlikte bir yılı bitirerek yeterlikleri tasdik edilenler, üsteğmen ve iki yıl sonra kıdemli üsteğmen olurlar.

Tahsil süreleri beş yıl olan fakülteleri bitirenler bir yıl, tahsil süreleri dört yıl olan fakülteleri bitirenler iki yıl, tahsil süreleri üç yıl olan fakülteleri bitirenler de üç yıl sonra yeterlikleri sicilleri aranmak şartıyla üsteğmen olurlar.

Tahsil süreleri altı yıl olan fakülteleri bitirenlerin üç yıl olarak ve diğerlerinin üsteğmenliğe terfilerine kadar sınıflarına göre tatbikat okullarında, hastanelerde, kimyahanelerde ve lâboratuvarlarda, kıta veya müesseselerdeki hizmetleri Millî Savunma Bakanlığınca düzenlenir.

Tatbikat okullarında muvaffakiyetle imtihan veremiyenlerin kıtalarda ve hastanelerde yeterlikleri tasdik edilinceye kadar üsteğmenlik rütbesine terfileri yapılamaz.

Hü.

MADDE 3. — 4273 sayılı Kanununun 28 . IV . 1944 tarihli ve 4554 sayılı Kanunla değiştirilen 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(Madde 11. — Hiçbir subay mensup olduğu sınıfın kütasında rütbesine ait asgari müddetin en az üçte biri kadar fiili olarak hizmet etmedikçe terfi edemez. Ancak aşağıdaki fıkralarda yazılı olanlar müstesnadır.

A) Kurmay binbaşılar için işbu kıta hizmeti bir senedir;

B) Yarbayların kıta hizmeti en az bir yıldır;

C) Kurmay albayların alay komutanlığında bulunacakları en az süre iki senedir;

D) (Jandarma stajyerlerinin piyade kitalarındaki hizmetleri ve) mühendis subayların kitalardaki staj müddetleri altı aydır.

Bu müddetler kurmay subaylar ve mühendis subaylar için harbde hâsıl olacak ihtiyaca göre Harb Kuvvetleri Genel Komutanlığınca lüzumu kadar azaltılabilir.

Teğmen ve üsteğmen rütbesinde olan havacı subayların terfileri için rütbelerine mahsus enaz müddetin hesabında kara ve hava sınıflarını kitalarında yapacakları hizmet müddetlerinin mecmuu bilfiil kıta hizmetinden sayılır.

Sihhi raporlarla veya okulea tasdik edilen gayretine rağmen uçuculuk ve makinistlikteki istidatsızlığı dolayısıyla hava sınıfından başka sınıfa nakledilmeleri bu sınıftaki terfi şartlarını tamamladıktan sonra emsali nasıplıların terfi tarihinden itibaren terfi ettirililer.

Bilfiil uçucu olup sihhi durumları sebebiyle veya yıpranarak uçuculuk kudretini kaybeden veya uçucu kıta komutanlığında inkişaf edemeyeceği siciliyle anlaşılan hava subayları ile mevcut hava makine subayları hava kadrosu dâhilindeki faal kıta veya yer hizmetlerinde üstlerinden aldıkları veya alacakları sicilleri üzerine ve kara ordusu emsali nasıpları geçmemek şartıyla terfi ederler.

Sınıfında kadro mucibince rütbesinin mukabili kıta bulunmayan subayların terfileri üstlerinden alacakları siciller üzerine yapılır. Harb Akademisi ve Yüksek Levazım Okulu tahsilinde bulunan subaylarla Kurmay stajyerleri ve Kur-

M. S. K.

MADDE 3. — 4273 sayılı Kanununun 28 . IV . 1944 tarihli ve 4554 sayılı Kanunla değiştirilen 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(Madde 11. — Hiç bir subay mensup olduğu sınıfın kütasında rütbesine ait asgari müddetin en az üçte biri kadar fiili olarak hizmet etmedikçe terfi edemez. Ancak aşağıdaki fıkralarda yazılı olanlar müstesnadır.

A) Kurmay binbaşılar için işbu kıta hizmeti bir senedir.

B) Yarbayların kıta hizmeti en az bir yıldır.

C) Jandarma subaylarının stajı 5061 sayılı Kanun hükümleri dairesinde cereyan eder. Mühendis subayların kitalardaki staj müddetleri altı aydır.

Bu müddetler Kurmay subaylar ve mühendis subaylar için harbde hâsıl olacak ihtiyaca göre Harb Kuvvetleri Genel Komutanlığınca lüzumu kadar azaltılabilir.

Teğmen ve üsteğmen rütbesinde olan havacı subayların terfileri için rütbelerine mahsus en az müddetin hesabında kara ve hava sınıflarını kitalarında yapacakları hizmet müddetlerinin mecmuu bilfiil kıta hizmetinden sayılır.

Sihhi raporlarla veya okulea tasdik edilen gayretine rağmen uçuculuk ve makinistlikteki istidatsızlığı dolayısıyla hava sınıfından başka sınıfa nakledilenden bu sınıftaki terfi şartlarını tamamladıktan sonra emsali nasıplıların terfi tarihinden itibaren terfi ettirililer.

Bilfiil uçucu olup sihhi durumları sebebiyle veya yıpranarak uçuculuk kudretini kaybeden veya uçucu kıta komutanlığında inkişaf edemeyeceği siciliyle anlaşılan hava subayları ile mevcut hava makine subayları hava kadrosu dâhilindeki faal kıta veya yer hizmetlerinde üstlerinden aldıkları veya alacakları sicilleri üzerine ve kara ordusu emsali nasıplıların geçmemek şartıyla terfi ederler.

Akademi tahsilinde bulunan subaylarla kurmay stajyerler ve kurmay subaylarının Akademiyeye girecekleri de bu okula girmezden evvel tahsil esnasında ve tahsilden sonra memur edilecekleri muhtelif muharip kıta komutanlıkla-

B. K.

MADDE 3. — 4273 sayılı Kanunun 11 nei maddesinin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye (E) fıkrası eklenmiştir:

B) Yarbayların kıta hizmeti en az bir senedir.

E) Yeni silâh ve malzeme eğitimi ile görevli kurs ve okullarda bulunan (Kara ve havada yarbaya kadar - yarbay dâhil -, denizde binbaşya kadar - binbaşı dâhil -) subaylardan buldukları görevlerden ayrılmaları mahzurlu görülecek olanlar, bu yerlerden alacakları sicillere göre terfi ettirilir. Ancak bu gibilerin bir evvelki rütbede yaptırılmıyan kıta hizmetinin tamamını yeni terfi ettikleri rütbede ve yeni rütbenin kıta hizmetine ilâveten yapmaları mecburidir. (Kıta hizmetinden istisna yalnız bir rütbe içindir.)

Kıtaya çıkarılmadan terfilere gerekenler Genelkurmay Başkanlığının ismen teklifi ve Millî Savunma Bakanlığının onayı ile yapılır.

Hü.

M. S. K.

may subaylarının Akademiye ve Yüksek Levazım Okuluna girecekleri de bu okula girmezden evvel tahsil esnasında ve tahsilden sonra memur edilecekleri muhtelif muharip kıta komutanlıklarındaki ve levazım için kıta sayılan yerlerdeki hizmetleri dahi esas sınıfları kıta hizmetlerinden sayılır.

Yardımcı sınıflar mensuplarından Harb Akademisini muvaffakiyetle bitirenler piyade sınıfına nakledilirler. Bu nakilden evvel yardımcı sınıf kıtalarında geçen hizmetleri kıta hizmetinden sayılır. Ancak terfi için piyade sınıfında bir sicil süresi bulunup uygun sicil almak şarttır.

Mütahassıs tabip ve veteriner ve kimyagerlerin hastanelerle bakteriyolojihane ve serolojihanelerdeki uzmanlık hizmetleri kıta olarak kabul edilir. Harb Sanayii ve harita sınıflarına mensup subaylar sınıflarına ait kadro dâhilinde üstlerinden alacakları siciller üzerine terfi ederler. Ancak birinci fıkrada yazılı kıta subaylarından başka aynı fıkradaki emsali nasıplılardan evvel terfi edemezler.

Yeni silâh ve malzeme eğitimi ile görevli kurs ve okullarda bulunan (Kara ve havada yarbaya kadar) «yarbay dâhil» denizde binbaşya kadar «Binbaşı dâhil») subaylardan ayrılmaları mahzurlu görülecek olanlar buldukları yerlerden alacakları sicillere göre yükseltirler. Ancak bu gibilerden bir evvelki rütbede yapamadıkları kıta hizmetinin tamamını yeni terfi ettikleri rütbede ve yeni rütbesinin kıta hizmetine ilâveten yapmaları mecburidir. Bu suretle kıta hizmetinden istisna yalnız bir rütbe içindir. Kıtaya çıkarılmadan terfilere gerekenler Genelkurmay Başkanlığının ismen teklif ve Milli Savunma Bakanlığının onayı ile yapılır.)

MADDE 4. — 4273 sayılı Kanununun 12 . VII . 1943 tarihli ve 4460 ve 5 . V . 1947 tarihli ve 5043 sayılı kanunlarla değiştirilen 16 ncı maddesinin (1) numaralı bendi ile (A, B, C, D) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(1. Harb akademilerini başarı ile bitiren subaylara aşağıdaki kıdem zamları verilir :

A) Bir yıl süreli kara ,deniz ve hava harb akademilerini başarı ile bitiren subaylara bir yıl;

rındaki hizmetleri dahi esas sınıfları kıta hizmetlerinden sayılır.

Yardımcı sınıflar mensuplarından Harb Akademisini muvaffakiyetle bitirenler piyade sınıfına nakledilirler. Bu nakilden evvel yardımcı sınıf kıtaarında geçen hizmetleri kıta hizmetinden sayılır. Ancak terfi için piyade sınıfında bir sicil süresi bulunup uygun sicil almak şarttır.

Mütahassıs tabip ve veteriner ve kimyagerlerin hastanelerle bakteriyolojihane ve serolojihanelerdeki uzmanlık hizmetleri kıta olarak kabul edilir. Harb sanayii ve harita ve ordu - donatım sınıflarına mensup subaylar sınıflarına ait kadro dâhilinde üstlerinden alacakları siciller üzerine terfi ederler. Ancak birinci fıkrada yazılı kıta subaylarından başka aynı fıkradaki emsali nasıplılardan evvel terfi edemezler.

Yeni silâh ve malzeme eğitimi ile görevli kurs ve okullarda bulunan (Kara ve havada yarbaya kadar) «Yarbay dâhil» denizde binbaşya kadar «Binbaşı dâhil» subaylardan ayrılmaları mahzurlu görülecek olanlar buldukları yerlerden alacakları sicillere göre yükseltirler. Ancak bu gibilerden bir evvelki rütbede yapamadıkları kıta hizmetinin tamamını yeni terfi ettikleri rütbede ve yeni rütbesinin kıta hizmetine ilâveten yapmaları mecburidir. Bu suretle kıta hizmetinden istisna yalnız bir rütbe içindir. Kıtaya çıkarılmadan terfilere gerekenler Genelkurmay Başkanlığının ismen teklif ve Milli Savunma Bakanlığının onayı ile yapılır.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul olunmuştur.

B. K.

MADDE 4. — 4273 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin bir numaralı bendinin A, B, C, D, fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Harb akademilerini bitiren subaylara aşağıdaki kıdem zamları verilir :

A) Bir yıl süreli kara, deniz, ve hava harb akademilerini başarı ile bitiren subaylara bir yıl;

B) İki yıl süreli müşterek Harb Akademisini başarı ile bitiren subaylara bir yıl ve bun-

Hü.

M. S. K.

B) İki yıl süreli müşterek Harb Akademisini başarı ile bitiren subaylara bir yıl ve bunlardan Genelkurmayın talimatı veçhile çeşitli kurmay görevlerini ikmal eden ve buralarda ehliyet gösterenlere ayrıca bir yıl;

C) Bir yıl süreli Yüksek Komuta Akademisini başarı ile bitiren kurmay ve sınıf subaylarına bir yıl

Kıdem zammı verilir.

D) (A) ve (B) fıkralarında yazılı kıdem zamları yarbay rütbesinden yukarı rütbede bulunan subaylara verilmez.)

MADDE 5. — 4273 sayılı Terfi Kanununun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(Madde 17. — Terfiler her yıl 30 Ağustos Zafer Bayramı günü o yıl için muteber kadrolardaki açıklara her sınıf ve rütbe için terfi muvazenesini sağlayan mahrut esaslarının mevcut subay adedine göre icap ettirdiği nispetleri geçmemek şartıyla yapılır.

Her rütbe mevcudunu tahdit eden bu nispetler ilişik cetvelde gösterilmiştir.

Birinci sınıf yargıçlardan Askerî Yargıtay üyesi olarak seçilmiş olanların bir üst dereceye terfileri de aynı nasıplı bütün yargıçlar arasındaki kıdem sırasına ve terfi şartlarını haiz olmasına bağlıdır.)

GEÇİCİ MADDE 1. — Mevcudun mahruta intibakı albay ve daha yukarı rütbelerde terfileri de telif edecek şekilde Bakanlar Kurulunca tesbit edilecek plân dâhilinde ve en az süre içinde tahakkuk edinceye kadar fiili kadrolar 5 nci maddeye ilişik cetveldeki nispetlerden çok olabilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — 1948 ve 1949 öğretim yılında başhyan ikişer yıllık Harb Akademilerini başarı ile bitirenlere bir yıl, bunlardan iki yıl içinde Genelkurmayın talimatı veçhile çeşitli kurmay görevlerini ikmal eden ve buralarda yeterlik gösterenlere ayrıca iki yıl kıdem zammı verilir. Bu gibilerden Yüksek Komuta Akademisini bitirenlere 16 nci maddenin (C) fıkrası gereğince bir yıl daha kıdem zammı verilir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul olunmuştur. Ek cetvelde değişiklik yapılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Hükümetin geçici 1 nci maddesi aynen kabul olunmuştur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Hükümetin geçici 2 nci maddesi aynen kabul olunmuştur.

B. K.

lardan Genelkurmayca tesbit edilen esaslara göre çeşitli kurmay görevlerini ikmal edip buralarda ehliyet gösterenlere ayrıca bir yıl;

C) Bir yıl süreli Yüksek Komuta akademisini başarı ile bitiren kurmay ve sınıf subaylarına bir yıl kıdem zammı verilir;

D- (A) ve (B) fıkralarında yazılı kıdem zamları, yarbay rütbsinden yukarı rütbelerde bulunan subaylara verilmez.

MADDE 5. — 4273 sayılı Kanunun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 17. — Terfiler her yıl 30 Ağustos Zafer Bayramı günü o yıl için mevcut kadrolardaki açıklara ve her sınıf ve rütbe için terfi muvazenesini sağlıyan mahrut esaslarının, subay adedine göre, icabettirdiği nispetleri geçmemek üzere yapılır.

Her rütbe mevcudunu tahdit eden bu nispetler ilişik cetvelde gösterilmiştir.

Birinci sınıf yargıçlardan askerî Yargıtay üyesi olarak seçilmiş olanların bir üst dereceye terfileri de aynı nasıplı bütün yargıçlar arasındaki kıdem sırasına ve terfi şartlarını haiz bulunmalarına bağlıdır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Mevcudun mahruta intibakı, Albay ve daha üst rütbelerde terfileri de telif edecek şekilde ve Bakanlar Kurulunca tesbit edilecek esaslar dâhilinde tahakkuk edinceye kadar fiilî kadrolar beşinci maddede sözü edilen cetveldeki nispetlerden çok olabilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — 1948 ve 1949 öğretim yılında başlıyan ikişer yıllık Harb Akademilerini başarı ile bitirenlere bir yıl; bunlardan Genelkurmayca tesbit edilen esaslara göre en çok iki yıl çeşitli kurmay görevlerini ikmal eden ve buralarda yeterlik gösterenlere ayrıca iki yıl ve bunlardan Yüksek Komuta akademilerini bitirenlere 16 nci maddenin (C) fıkrası gereğince bir yıl daha kıdem zammı verilir.

Hü.

GEÇİCİ MADDE 3. — Kaldırılan üç yıllık Kara, Deniz ve Hava Harb Akademilerini başarı ile bitirenlere bir yıl, bunlardan iki yıl içinde Genelkurmayın talimatı veçhile kurmay görevlerini ikmal ve buralarda yeterlik gösterenlere iki yıl kıdem zammı verilir. (Bu zammın bir yılı ile terfi derecesine girenlerin geri kalan kıdemleri yeni rütbelerinde yürütülür.) Üç yıllık Akademi tahsili görenlerden kurmaylığı onananlara (Tez talimatına göre) verilecek tezi başarıyla yazan ve liyakatleri üstleri tarafından sırası ile onananlara bir yıl daha kıdem zammı verilir. Bunlardan Yüksek Komuta Akademisini bitirenlere ayrıca kıdem zammı verilmez.

MADDE 6. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanun hükümlerini Millî Savunma Bakanı yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>Ş. Gümaltay</i>	Başbakan Yardımcısı
	<i>Nihat Erim</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
	<i>Fuad Sirmen</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>H. Çakır</i>	<i>E. Erişirgil</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
	<i>İ. R. Aksal</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. Banguoğlu</i>	<i>Ş. Adalan</i>
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>Vedat Dicleli</i>	<i>Dr. K. Bayizit</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
	<i>Cavid Oral</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>Dr. Kemal Satır</i>	<i>Reşat Ş. Sirer</i>
İşletmeler Bakanı	
<i>Münir Birsal</i>	

M. S. K.

GEÇİCİ MADDE 3. — Hükümetin geçici 3 ncu maddesi aynen kabul olunmuştur.

MADDE 6. — Hükümetin 6 nci maddesi aynen kabul olunmuştur.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul olunmuştur.

B. K.

GEÇİCİ MADDE 3. — Üç yıllık Kara, Deniz ve Hava Harb Akademilerini başarı ile bitirenlere bir yıl; bunlardan, Genelkurmayca tesbit edilen esaslara göre iki yıl içinde kurmay görevlerini ikmal ederek buralarda yeterlik gösterenlere iki yıl kıdem zammı verilir. Bu zammın bir yılı ile terfi edeceklerin geriye kalan kıdemleri yeni rütbelerinde yürütülür.

Üç yıllık akademi tahsilini görenlerden kurmaylığı onananların tezlerini başarı ile verip liyakatleri üstleri tarafından sırasıyla onananlara bir yıl daha kıdem zammı verilir. Bunlardan Yüksek Komuta Akademisini bitirenlere ayrıca kıdem zammı verilmez.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun neşrin-den evvelki bekleme sürelerine göre çeşitli sebeplerle emsalinden geç terfi etmiş olanlar, bu kanunla tesbit edilen sürelerden faydalanarak emsalinden daha evvel terfi edemezler.

MADDE 6. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Hükümetin teklifine bağlı cetvel

Beşinci maddeye ek cetvel

I - General ve amirallerin (Ve eşidi askerî memurların) mevcudu; muharip sınıfında; kara, deniz ve hava teşkillerindeki kendi muharip sınıf subay yekûnunun,

Yardımcı sınıflarda; aynı sınıflara mensup bütün sınıf subayları yekûnunun,

Askerî mühendis; yargıç ve askerî öğretmenlerde; aynı sınıfa mensup bütün askerî memurları yekûnunun,

Yüzde birini geçmez.

II - Generallerin ve amirallerin kendi aralarında general ve amiral mevcuduna göre nispetleri (Kara, deniz ve hava)

Orgeneral, oramiral : General mevcudunun % 7 si,

Korgeneral, koramiral : General mevcudunun % 13 ü,

Tümgeneral, tümamiral : General mevcudunun % 28 i,

Tuğgeneral, tuğamiral : General mevcudunun % 52 dir.

III - Albaylar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 4 ü,

Yarbaylar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 10 u,

Binbaşılar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 16 sı,

Yüzbaşılar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 23.

Asteğmen - Üsteğmen : Kendi sınıf subay mevcudunun % 47 si,

Hava sınıfında bu yüzde nispetler uçucu ve yer subayları yekûnuna göre bir arada hesap edilir.

IV - Fakültelerden neşet eden subay, yük-

sek mühendis, tabip, eczacı, dişçi, kimyager, veterinerlerin yüzde nispetleri :

Albaylar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 7 si,

Yarbaylar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 17 si,

Binbaşılar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 22 si,

Teğmen - Yüzbaşı : Kendi sınıf subay mevcudunun % 54 ü.

V - Askerî memurların yüzde nispetleri :

Birinci sınıf askerî memur : Kendi sınıf memur mevcudunun % 4 ü,

İkinci sınıf askerî memur : Kendi sınıf memur mevcudunun % 10 u,

8 - 3 ncü sınıf askerî memur : Kendi sınıf memur mevcudunun % 86 sı,

8 - 3 ncü sınıflardaki terfiler eşidi bulunan subayların yüzde nispetlerini geçemez.

VI - Fakültelerden neşet eden askerî yüksek mühendis - Mühendis, yargıç ve askerî öğretmenlerin yüzde nispetleri :

Birinci sınıf askerî memur : Kendi sınıf askerî memur mevcudunun % 7 si,

İkinci sınıf askerî memur : Kendi sınıf askerî memur mevcudunun % 17 si,

7 - 3 ncü sınıf askerî memur : Kendi sınıf askerî memur mevcudunun % 76 sı,

7 - 3 ncü sınıflardaki terfiler eşidi bulunan subayların yüzde nispetlerini geçemez.

VII - Her üç kuvvet emrinde bulunan yüksek mühendis, levazım, tabip, kimyager, dişçi, eczacı, veteriner subayların yüzde nispetleri sınıfları içinde bir arada, askerî memurlar kaza sınıfları içinde bir arada hesap edilir.

*Millî Savınma Komisyonunun deęiřtirine
bağlı cetvel*

Beşinci maddeye ek cetvel

1. General ve amirallerin (ve eşidi askerî memurların) mevcudu; muharip sınıfında; Kara, Deniz ve Hava teşkillerindeki kendi muharip sınıf subay yekûnunun;

Yardımcı sınıflarda; aynı sınıflara mensup bütün sınıf subayları yekûnunun.

(Askerî mühendis hariç) aynı sınıfa mensup bütün askerî memurları (ve askerî öğretilerde) yekûnunun,

Yüzde birini geçemez.

II - Generallerin ve amirallerin kendi aralarında general ve amiral mevcuduna göre nispetleri (Kara, Deniz ve Hava)

Orgeneral, oramiral : General mevcudunun %7 si,

Korgeneral, koramiral : General mevcudunun %13 ü,

Tümgeneral, tümamiral: General mevcudunun % 28 i,

Tuğgeneral, Tuğamiral: General mevcudunun % 52 sidir.

Üst ve ast subaylarla eşidi askerî memurların % nispetleri Sicil Yönetmeliğinde gösterilir.

5 nci maddeye ilişik cetvel

I - General ve Amirallerin (ve eşidi askerî memurları) mevcudu;

Muharip sınıflarda; Kara, Deniz ve Hava teşkillerindeki kendi muharip sınıf subay yekûnunun;

Yardımcı sınıflarda Aynı sınıflara mensup bütün sınıf subayları yekûnunun,

Askerî mühendis, yargıç ve askerî öğretmenlerde aynı sınıfa mensup bütün askerî memurları yekûnunun,

% birini geçemez.

II - Generallerin ve Amirallerin kendi aralarında General ve Amiral mevcuduna göre nispetleri (Kara, Deniz ve Hava)

Orgeneral, Oramiral : General mevcudunun % 7 si,

Korgeneral, Koramiral : General mevcudunun % 13 ü,

Tümgeneral, Tümamiral : General mevcudunun % 28 i,

Tuğgeneral, Tuğamiral : General mevcudunun % 52 sidir.

III - Albaylar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 4 ü,

Yarbaylar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 10 u,

Binbaşılar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 16 sı,

Yüzbaşılar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 23 ü,

Asteğmen, Üsteğmen : Kendi sınıf subay mevcudunun % 47 si,

Hava sınıfında bu yüzde nispetler uçuçu ve yer subayları yekûnuna göre bir arada hesap edilir.

IV - Fakültelerden neşet eden subay, yük-

sek mühendis, tabip, Eczacı, Dişçi, Kimyager, veterinerlerin % nispetleri :

Albaylar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 7 si,

Yarbaylar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 17 si,

Binbaşılar : Kendi sınıf subay mevcudunun % 22 si,

Teğmen, Yüzbaşı : Kendi sınıf subay mevcudunun % 54 ü,

V - Askerî memurların % nispetleri:

Birinci sınıf askerî memur : Kendi sınıf mevcudunun % 4 ü,

İkinci sınıf askerî memur : Kendi sınıf mevcudunun % 10 u,

8 : 3. sınıf askerî memur : Kendi sınıf mevcudundan % 86 sı,

8 : 3. sınıflardaki terfiler eşidi bulunan subayların % nispetlerini geçemez.

VI - Fakültelerden neşet eden, askerî yüksek mühendis - mühendis, yargıç ve askerî öğretmenlerin % nispetleri:

Birinci sınıf askerî memur : Kendi sınıf askerî memur mevcudunun % 7 si,

İkinci sınıf askerî memur : Kendi sınıf askerî memur mevcudunun % 17 si,

7 : 3. sınıf askerî memur : Kendi sınıf askerî memur mevcudunun % 76 sı,

7 : 3. sınıflardaki terfiler eşidi bulunan subayların % nispetlerini geçemez.

VII - Her üç kuvvet emrinde bulunan yüksek mühendis, levazım tabip, kimyager, dişçi, eczacı, veteriner subayların % nispetleri sınıfları içinde bir arada, askerî memurlar keza sınıfları içinde bir arada hesap edilir.